

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Candido Lectori S. P.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

CANDIDO LECTORI

S. P.

Occasio scribendi de iaculatorijs orationibus, ea fuit, (Amice lector:) cùm mihi ad priuatos vsus meos (& fortassè suo etiam tempore ad publicos) sacri utriusque instrumenti volumina, adhibito breui commentario percurrenti, non pauca, eaq; præstantes occurrerent breuiter orandi formulæ: cogitabam operæ pretium me facturum, & verè optimo cuique gratum futurum, si eas in varias classes pro varietate eorum quibus piorum mens in Deum fertur affectuum dispertirem.

Et quoniam ea res solitaria, minùs fuisset utilis, minùsque ad vsum accommodata (neque enim aliud erat id, quàm

quàm orandi materiam suggerere) addenda videbatur tractatio aliqua, quæ orationum iaculatoriarum vi, naturaq; uniuersa explicata, earum notitiam omnem complecteretur.

Ad quod quidem Deo duce aggressus sum eò libentiùs, quòd sperabam me ea re plerisque (atque adeò mihi ipsi) quibus diutiùs per afflictam valetudinem orare non liceret, haud parum consulturum; cum & qua sese ratione suauiter ijs, citràque valetudinis lesionem exerceant, quamq; præstabiles id generis exercitatio pariat fructus, magno bono suo perspexissent.

Totis autem his quatuor libris (in totidem enim visum est ratione hanc disputationem distribuere) sanctos Patres, ac Doctores Orbis Magistros, secutus sum Duces & Auctores, eorùmq; testimoniis adhibitis sum conatus quæ in rem præsentem faciebant, confirmare. Cùm enim duo sint genera quid probandi; vnum per auctoritatem, alterum per rationem; in Theologia quidem primas obtinet auctoritas, postre-

mas

mas ratio. quod contra fit in Philo-
sophiâ, quamquam & quas attuli auctori-
tates, rationibus grauida sunt, argumen-
torumq; plenissima.

Neque verò mihi velim vitio dari,
quòd multus sim in afferēdis Sanctorum
Patrum lucubrationibus: Etenim si illos
ipso Ecclesia vniuersa, Oecumenicūq; cœ-
tus in rebus fidei diiudicandis, in here-
sum damnatione, in Sacrarū litterarum
explanatione, Magistros adhibet (quod
quidem multis probare possem, si id modò
ageretur) cur non ijdem ipsi adhibeantur
in questionibus morum, in disputationi-
bus virtutum, atque orationis imprimis,
cuius sanè eximios fuisse cultores, vita
eorum vniuersa testatum facit? si quis
iam inde à Christo Sanctorum Patrum
fuerit sensus in credendis, tam studiosè
tantāq; cura exquiratur, cur non item in
agendis? Si Diuo Basilio scribere licuit se,
qua à Sanctorum Patribus erat edoctus,
ea ipsa interrogantibus dare: cur id mo-
dò si fiat quando nobis post tot ab illo se-
cula, tot, tamque præstantes viros proui-
dit Deus, reprehendatur? Atque etiam

In epi-
stolâ ad
Antio-
chenâ
Eccle-
siam.

†† eorum

eorum ipsorum attuli verba, consultò quidem & cogitato, tum ut ipsos eò maiore afficerem honore, quò eos Sectarij antiquo more suo excipiunt indignius, eorumque vel simplex nomen execraatur; tum quò maior inesset dictis fides. Quæ ipsas etiam arbitror esse causas, quamobrem passim ab huius aui Scriptoribus pijs de re magis quàm de verbis sollicitis idem factitari videamus.

At nihil noui offertur (dixerit mihi quispiam) si & res ipsa & verba à Patribus suggeruntur; quando cuique est integrum ea ipsa penes ipsos legere. Quid tum? quasi verò id sit curandum magnoperè ut noua afferantur. Eadem (monatù est Sanctissimi iuxta ac doctissimi Vincentij Lirinensis aurea illa tractatione de prophanis nouitatibus) quæ didicisti doce, ut cum dicas nouè, non dicas noua. Nouè autem dicitur, dum quæ à Sanctorum Patrum litterarum monumentis consignata sunt, nouo aptantur modo, & dum ea quilibet suo nouà quâdam ratione adaptat proposito, inuentioniq; suæ, atque operi, & tamquam foetui accommodat.

Itaque

Itaque noua est adaptatio, noua accom-
modatio, nouus est item ordo, licet res qua
aptantur veteres sint & vsitata: ex qua
quoque adaptatione noua cōsurgit gratia,
nouus spendor, noua lux, noua pulchritu-
do. Vide mihi Phrygiones, qui licet sericū,
aurum, argentum, margaritas, adaman-
tes, pyropos, quibus artis suae opera par-
tim contexant, partim distinguant, aliun-
de mutuentur, nec ea noua sint: At noua
est textura ipsa, eorumq; singulorum di-
stributio & ordo, vnde etiam noua spe-
cies nascitur nouusq; decor. Qua eadem
ferè similitudine vtitur etiam Lirinensis,
Esto, inquit, ô Doct̃or quasi Beseleel, &
pretiosas diuini dogmatis gemmas ex-
sculpe, fideliter coapta, adorna sapienter,
adijce splendorem, gratiam, venustatem.
Intelligatur te exponere illustrius, quod
antea obscurius credebatur. Qua quidem
ab eo de fidei doct̃rinâ disputata, cur
non meritò ad morum disciplinam ac-
commodata transferantur? Denique ne
te adeò nouitas sollicitum habeat, quam
vix vsquam reperias: quid enim sub sole
nouum?

Ecclef.
I. 10.

†† 2 Nul-

Terēt.
in Eu-
nucho.

Nullum est iam dictū, quod non dictum sit prius. Et quidem si superioris memoria Patrum attentè monumenta euolues, eaque ipsa cum huiusce ætatis Scriptoribus conferes, videbis sanè hos pleraque omnia ab illis deprompta ad suos usus conuertisse: ita ut vix quicquam sibi in rerum inuentione, inuestigationeque tribuere possint, quamquam negari nequit eos aliquid etiam de suo ad ordinem, dispositionem, perspicuitatemque attulisse.

Neque verò hæc velim superflue commemorata existimes: tibi enim, tuique consimilibus, Lector beneuole, superuacanea ut sint: habent tamen ea ipsa iustam & probabilem causam quamobrem dicantur, quam quidem ex te ipse facile sine monitore conicere possis.

Multa porrò hic occurrent, quæ orationi generatim sumpta aptari possint; est enim Rhetorum præceptio, hypotheseim ad thesim reuocari oportere: ad hæc fieri nequit, ut de vnâ aliquâ parte generis, aut de subiecto accidente quopiam affecto differenti, ipsa generis subiectiue natura non sese suâ sponte ingerat atque intrudat:

dat: est autem iaculatoria oratio, aut
pars aut accidens orationis: vtrum verò
sit è duobus, hic non disputo, neque verò
instituto meo congruit, qui tantum Af-
cetica persequor.

Ad dictionem quod attinet, in eà si
non affecutus, at secutus certè sum fa-
cilitatem, simplicitatem, ac perspicuitatē:
dicendi elegantiam atque ornatum, ver-
borumq; flosculos aliis concedens, memor
regnum Dei non esse in sermone, neque
in persuasibilibus humana sapientia ver-
bis, parumq; decorum esse, vt ad sacra
percipienda, grammaticus queratur in-
terpres: neque clauem quòd lignea sit, &
non aurea, idcirco repudiandā (vt pracla-
rè S. Prosper) si modo officio fungatur
clavis, & fores ad quod facta est possit
referare, quando nihil querimus, nisi
patere quod clausum est.

1. Cor.

4.20.

1. Cor.

2.4.

Sentē-

tia 266

Habes Lector optime consilij mei ra-
tionem, quam, quia tibi spero proba-
tum iri, Deo fretus, tuisq; ad eum pre-
cibus, ad institutum aggrediar. Vale.

*Facultas R.P. Prouincialis Societatis
Iesu in Prouincia Gallo-Belgica.*

Serenissimarum Celsitudinum suarum auctoritate, ac priuilegio, nostræ Societati pro libris edendis, decimo Septembris, Anno 1612. Bruxellis concessio; Ego Ioannes Herennius, Societatis IESV in Prouinciâ Gallo Belgicâ Prepositus Prouincialis, concedo heredibus Martini Nutij, & Ioanni Meursio, Typographis Antuerpiensibus facultatem excudendi libros quatuor De orationibus iaculatoriis, Auctore Patre Antonio de Balinghem, Societatis nostræ Theologo. In cuius rei fidem, has literas, manu meâ subscriptas, & sigillo officij mei munitas dedi, Insulis, 6. Iulij. Anno 1617.

Ioan. Herennius.